

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2011. május 12.*

A C-391/09. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas (Litvánia) a Bírósághoz 2009. október 2-án érkezett, 2009. szeptember 8-i határozatával terjesztett elő az előtte

Malgožata Runevič-Vardyn,

Łukasz Paweł Wardyn

és

a **Vilniaus miesto savivaldybės administracija,**

a **Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija,**

a **Valstybinė lietuvių kalbos komisija,**

* Az eljárás nyelve: litván.

a Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Teisės departamento Civilinės metrikacijos skyrius

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J.N. Cunha Rodrigues tanácselnök, A. Arabadjiev, A. Rosas, U. Lõhmus és A. Ó Caoimh (előadó) bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,
hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2010. szeptember 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- M. Runevič-Vardyn és Ł. P. Wardyn képviseletében E. Juchnevičius és Ł. Wardyn, advokatai,
- a litván kormány képviseletében D. Kriaučiūnas és V. Balčiūnaitė, meghatalmazotti minőségben,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek, meghatalmazotti minőségben,
- az észt kormány képviseletében L. Uibo és M. Linntam, meghatalmazotti minőségben,

- a lett kormány képviselőjében K. Drēviņa és Z. Rasnača, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében M. Szpunar és M. Jarosz, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviselőjében L. Fernandes és P.M. Pinto, meghatalmazotti minőségben,
- a szlovák kormány képviselőjében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében D. Maidani, A. Steiblyt és J. Enegren, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2010. december 16-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 18. cikk, az EUMSZ 21. cikk, valamint a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv (HL L 180., 22. o.; magyar nyelvű különkiadás 20. fejezet, 1. kötet, 23. o.) 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmezésére vonatkozik.

- 2 Ezt a kérelmet a litván állampolgárságú Malgožata Runevič-Vardyn és lengyel állampolgárságú házastársa, Łukasz Paweł Wardyn, illetve a Vilniaus miesto savivaldybės administracija (vilniusi önkormányzat), a Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (a Litván Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma), a Valstybinė lietuvių kalbos komisija (a Litván Nyelv Nemzeti Bizottsága) és a Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Teisės departamento Civilinės metrikacijos skyrius (a vilniusi önkormányzat jogi főosztályának anyakönyvi hivatala, a továbbiakban: vilniusi anyakönyvi hivatal) között amiatt indult peres eljárás keretében terjesztették elő, hogy e hivatal megtagadta az alapeljárás felperesei családi nevének és utónevének módosítását az általa részükre kiállított anyakönyvi okmányokban.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

- 3 A 2000/43 irányelv (12) és (16) preambulumbekzdése szerint:

„(12) A faji vagy etnikai származásra való tekintet nélkül minden ember részvételét lehetővé tevő, demokratikus és toleráns társadalmak fejlődésének biztosítása érdekében a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés területén tett intézkedéseknek túl kell mutatniuk az önálló és nem önálló kereső tevékenységhez való hozzáféréseken, és olyan területeket is le kell fedniük, mint az oktatás, a szociális védelem, beleértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást,

a szociális előnyöket, az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok nyújtását.

[...]

(16) Fontos megvédeni minden természetes személyt a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetéssel szemben. [...]"

- 4 A 2000/43 irányelv 1. cikke értelmében az irányelv „célja a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerének kialakítása azzal a szándékkal, hogy az egyenlő bánásmód elve a tagállamokban megvalósuljon”.
- 5 Ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdése és 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ennek az irányelvnek az alkalmazásában az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy nem állhat fenn közvetlen vagy közvetett, faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában:

[...]

- b) közvetett megkülönböztetés áll fenn, ha egy látszólag semleges rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat az egy faji vagy etnikai származású személyeket más személyekhez képest különösen hátrányosan érint, kivéve ha ez a rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat jogszerű céllal objektív módon igazolható, továbbá e cél megvalósításának eszközei megfelelőek és szükségesek.”

- 6 Az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen határozza meg az irányelv hatályát:

„A Közösségre ruházott hatáskörök keretein belül ez az irányelv vonatkozik minden személyre, mind a köz-, mind a magánszektorban, beleértve az állami szerveket is, a következők tekintetében:

- a) a nem önálló és az önálló keresőtevékenységhez, illetve a foglalkoztatáshoz való hozzáférés feltételei – beleértve a kiválasztás kritériumait és a munkaerő-toborzás feltételeit –, a tevékenység fajtájától és a szakmai hierarchiában elfoglalt helytől függetlenül, beleértve a szakmai előmenetelt;
- b) hozzáférés minden fajtájú és szintű pályaválasztási tanácsadáshoz, szakmai továbbképzéshez, a felsőfokú szakmai továbbképzéshez és átképzéshez, beleértve a szakmai gyakorlatot;
- c) foglalkozási- és munkakörülmények, beleértve az elbocsátási feltételeket és a munkabért;
- d) tagság és részvétel munkaadói vagy munkavállalói szervezetben, vagy bármely szervezetben, amelynek tagjai egy bizonyos foglalkozást űznek, beleértve az ilyen szervezetek által nyújtott előnyöket;
- e) szociális védelem, beleértve a szociális biztonságot és az egészségügyi ellátást;

- f) szociális előnyök;
- g) oktatás;
- h) az árukhoz és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok nyújtása, amelyek a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, beleértve a lakhatást [helyesen: a nyilvánosság rendelkezésére álló árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, valamint ezen áruk szállítása és e szolgáltatások nyújtása, beleértve a lakással kapcsolatos árukat és szolgáltatásokat].”

A nemzeti szabályozás

Az alkotmány

- 7 A litván alkotmány 14. cikke kimondja, hogy a hivatalos nyelv a litván.

A polgári törvénykönyv

- 8 A litván polgári törvénykönyv (a továbbiakban: polgári törvénykönyv) 2.20. cikkének (1) bekezdése értelmében „mindenkinek joga van a névviseléshez. A névviseléshez való jog magában foglalja a családi név, egy vagy több utónév, illetve a felvett név viseléséhez való jogot”.

- 9 A polgári törvénykönyv 3.31. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Mindkét házastársnak jogában áll megőrizni a házasságkötés előtt viselt családi nevét, jogában áll továbbá házastársa családi nevét közösen viselt családi névként viselni, illetve házastársa családi nevének a saját családi nevéhez kapcsolásából alkotott kettős családi nevet viselni.”

- 10 A polgári törvénykönyv 3.281. cikke szerint az anyakönyvi okmányokat az anyakönyvről szóló, az igazságügyi miniszter által megerősített szabályok szerint kell nyilvántartásba venni, újból kiállítani, módosítani, kiegészíteni vagy kijavítani.
- 11 A polgári törvénykönyv 3.282. cikke úgy rendelkezik, hogy „az anyakönyvi okmányokban szereplő bejegyzéseket litvánul kell megtenni. A családi neveket, az utóneveket és a helységneveket a litván nyelv szabályainak megfelelően kell írni”.

Az anyakönyvre vonatkozó szabályok

- 12 Az anyakönyvre vonatkozó szabályok megerősítéséről szóló, 2008. július 22-i IR-294. sz. igazságügyi miniszteri rendelet (Žin. 2008., 88-3541. sz.) 11. pontja kimondja, hogy az anyakönyvi okmányokban szereplő bejegyzéseket litván nyelven kell írni.

A személyi igazolványokra és útlevelekre vonatkozó szabályok

- 13 A személyi igazolványokról szóló, 2001. november 6-i IX-577. sz. módosított törvény (Žin. 2001., 97-3417. sz.; a módosítás: Žin. 2008., 76-3007. sz.) és az útlevelekről szóló, 2001. november 8-i IX-590. sz. módosított törvény (Žin. 2001., 99-3524. sz.; a módosítás: Žin. 2008., 87-3466. sz.) szerint a személyi igazolványban és az útlevélben szereplő adatokat litván betűkkel kell írni.
- 14 A Litván Köztársaság állampolgárainak útlevelébe bejegyzett családi nevek és utónevek írásmódjáról szóló, 1991. január 31-i I-1031. sz. litván legfelsőbb tanácsi rendelet (Žin. 1991., 5-132. sz.) 1–3. pontja szerint:

„1. A Litván Köztársaság állampolgárainak útlevelébe litván betűkkel kell beírni a családi neveket és az utóneveket, az érintett azon útlevelében vagy bármely más személyazonosító okmányában litvánul szereplő bejegyzéseknek megfelelően, amely alapján számára az útlevelet kiállítják.

2. A Litván Köztársaság állampolgárainak útlevelébe litván betűkkel kell beírni a nem litván származású személyek családi nevét és utónevét. Az érintett írásbeli kérelmére a családi nevét és az utónevét a megállapított szabályok szerint, a következőképpen kell írni:

- a) vagy kiejtés szerint és a nyelvtani szabályok (vagyis a litván végződések) alkalmazása nélkül;

b) vagy kiejtés szerint és a nyelvtani szabályok (vagyis a litván végződések) alkalmazásával.

3. Azon személyek családi nevét és utónevét, akik korábban más állam állampolgárai voltak, az ezen állam által kiállított útlevélben vagy az azt helyettesítő okmányban szereplő bejegyzéseknek megfelelően is lehet írni.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 M. Runevič-Vardyn, az alapeljárás egyik felperese, aki 1977. március 20-án Vilniusban született, litván állampolgár. A Bíróság rendelkezésére bocsátott információk szerint a Litván Köztársaságban élő lengyel kisebbség tagja, de nincs lengyel állampolgársága.
- 16 Állítása szerint szülei az apja Runiewicz családi nevét és a Małgorzata lengyel utónevét adták neki.
- 17 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint M. Runevič-Vardyn 1977. június 14-én kiállított születési anyakönyvi kivonatában az szerepel, hogy a családi nevét és az utónevét litván alakban, Malgożata Runevičként jegyezték be az anyakönyvbe. Ugyanez a családi név és utónév szerepel a vilniusi anyakönyvi hivatal által 2003. szeptember 9-én kiállított új születési anyakönyvi kivonatban, valamint a számára a hatáskörrel rendelkező hatóságok által 2002. augusztus 7-én kiállított litván útlevélben is.

- 18 Az alapeljárás felpereseinek észrevételei szerint az 1977. június 14-i születési anyakönyvi kivonatot cirill betűkkel állították ki, míg a 2003. szeptember 9-i születési anyakönyvi kivonatban latin betűket használtak, és abban M. Runevič-Vardyn családi neve és utóneve Malgožata Runevič alakban szerepel.
- 19 M. Runevič-Vardyn azt is felhozza, hogy a varsói önkormányzat anyakönyvi hivatala 2006. július 31-én lengyel születési anyakönyvi kivonatot állított ki a részére. E lengyel születési anyakönyvi kivonatban a családi neve és az utóneve a lengyel írásmód szabályainak megfelelően, Małgorzata Runiewiczzként szerepel. Az alapeljárás felperesei megjegyzik, hogy a hatáskörrel rendelkező lengyel hatóságok házassági anyakönyvi kivonatot is kiállítottak, amelyben a családi nevüket és az utónevüket a lengyel írásmód szabályainak megfelelően írták.
- 20 M. Runevič-Vardyn, miután egy ideig Lengyelországban lakott és dolgozott, 2007. július 7-én házasságot kötött Ł. P. Wardynnal, aki az alapeljárás másik felperese. A vilniusi anyakönyvi hivatal által kiállított házassági anyakönyvi kivonatban a Łukasz Paweł Wardyn név Łukasz Paweł Wardyn alakban – vagyis latin betűkkel, diakritikus jelek nélkül írva –, míg a házastársa neve Malgožata Runevič-Vardyn alakban szerepel, ami azt jelenti, hogy az átíráshoz kizárólag a litván betűket használták – amelyek között nem szerepel a W betű –, még az utóbbi nevének az előbbi családi neve hozzáadásával képzett része átírásához is.
- 21 Az ügynek a Bíróság rendelkezésére bocsátott irataiból kitűnik, hogy az alapeljárás felperesei jelenleg fiukkal együtt Belgiumban élnek.
- 22 2007. augusztus 16-án M. Runevič-Vardyn azzal a kérelemmel fordult a vilniusi anyakönyvi hivatalhoz, hogy a családi nevét és az utónevét a születési anyakönyvi kivonatában Malgožata Runevičről Małgorzata Runiewiczzre, a házassági anyakönyvi

kivonatában Malgożata Runevič-Vardynról Małgorzata Runiewicz Wardynra módosítsák.

- 23 2007. szeptember 19-én kelt válaszában a vilnusi anyakönyvi hivatal arról tájékoztatta M. Runevič Vardynt, hogy a hatályos nemzeti szabályozás alapján nem lehetséges a szóban forgó anyakönyvi okmányokban szereplő bejegyzések módosítása.
- 24 Erre az alapeljárás felperesei keresetet indítottak a kérdést előterjesztő bíróságon.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság határozatában az alapeljárás felperesei által az említett kereset alátámasztására felhozott különböző érvekre hivatkozik. Ł. P. Wardynra vonatkozóan megállapítja, hogy szerinte az, hogy a litván hatóságok megtagadták a családi nevének és az utónevének a házassági anyakönyvi kivonatban a lengyel írásmód szabályainak megfelelő alakban való átírását, a származási helye szerinti államtól eltérő államban házasságot kötő uniós polgárral szembeni hátrányos megkülönböztetésnek minősül. Ha a házasságkötésre Lengyelországban került volna sor, az utóneveit ugyanazt az írásmódot használva jegyezték volna be a házassági anyakönyvi kivonatba, mint amely a születési anyakönyvi kivonatában szerepel. Mivel a W betű hivatalosan nem szerepel a litván ábécében, Ł. P. Wardyn nem érti, hogy a litván hatóságok miért tartották meg a családi neve eredeti írásmódját, miközben megváltoztatták az utónevei írásmódját.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság azt is megállapítja, hogy a vilnusi anyakönyvi hivatal és a többi érintett fél nem támogatta az alapeljárás felpereseinek az iránti kérelmét, hogy módosítsák az anyakönyvi okmányokban szereplő bejegyzéseket.

- 27 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a litván alkotmánybíróság 1999. október 21-én határozatot hozott a litván állampolgárok útlevelébe bejegyzett családi nevek és utónevek írásmódjáról szóló 1991. január 31-i legfelsőbb tanácsi rendeletnek az alkotmánnyal való összeegyeztethetőségéről. Az alkotmánybíróság kimondta, hogy az útlevelekben a személyek családi nevét és utónevét a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelően kell írni annak érdekében, hogy ne kerüljön veszélybe e nyelv alkotmányos helyzete.
- 28 A Vilniaus miesto 1 apylinkės teismas, mivel úgy ítélte meg, hogy – többek között az EUMSZ 18. cikk és az EUMSZ 21. cikk, valamint a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján – nem lehetséges egyértelmű választ adni az elé terjesztett jogvitában felmerült kérdésekre, felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

- „1) Tekintettel [...] 2000/43 [...] irányelv rendelkezéseire, úgy kell-e értelmezni az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy az tiltja a tagállamok számára az etnikai származás alapján történő közvetett hátrányos megkülönböztetést abban az esetben, ha a nemzeti szabályozás szerint az anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a nemzeti nyelv betűivel lehet leírni?
- 2) Tekintettel a [...] 2000/43 [...] irányelv rendelkezéseire, úgy kell-e értelmezni az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy az tiltja a tagállamok számára az etnikai származás alapján történő közvetett hátrányos megkülönböztetést abban az esetben, ha a nemzeti szabályozás szerint az anyakönyvi okmányokban a más etnikai származású vagy állampolgárságú személyek családi nevét és utónevét latin betűkkel, más nyelvekben használatos diakritikus írásjelek, kettős betűk vagy a latin ábécé betűi egyéb módosításainak mellőzésével kell leírni?

- 3) Tekintettel az [EUMSZ 21]. cikk (1) bekezdésére, amely szerint minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz, és az [EUMSZ 18]. cikk (1) bekezdésére, amely tiltja az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetést, úgy kell-e értelmezni ezeket a rendelkezéseket, mint amelyek tiltják a tagállamok számára annak szerepeltetését az általuk kialakított szabályozásban, hogy az anyakönyvi okmányokban a családi neveket és az utóneveket kizárólag a nemzeti nyelv betűivel lehet leírni?
- 4) Tekintettel az [EUMSZ 21]. cikk (1) bekezdésére, amely szerint minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz, és az [EUMSZ 18]. cikk (1) bekezdésére, amely tiltja az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetést, úgy kell-e értelmezni ezeket a rendelkezéseket, mint amelyek tiltják a tagállamok számára annak szerepeltetését az általuk kialakított szabályozásban, hogy az anyakönyvi okmányokban a más etnikai származású vagy állampolgárságú személyek családi nevét és utónevét latin betűkkel, más nyelvekben használatos diakritikus írásjelek, kettős betűk, vagy a latin ábécé betűi egyéb módosításainak mellőzésével kell leírni?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és negyedik kérdés elfogadhatóságáról

- 29 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a litván kormány azt javasolja a Bíróságnak, hogy mint elfogadhatatlant utasítsa el az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és negyedik kérdést. E kormány szerint a kérdést előterjesztő bíróság elé terjesztett kereset M. Runevič-Vardynnak a születési és a házassági anyakönyvi kivonatával kapcsolatos két kérelmére vonatkozik, nem pedig Ł. P. Wardynnak a házassági anyakönyvi kivonatával kapcsolatos kérelmére. E körülmények között az Ł. P. Wardyn utóneveinek átírására vonatkozó kérdések nem kapcsolódnak a kérdést előterjesztő bíróság által megoldandó konkrét problémához. Ennélfogva a Bíróságnak el kellene utasítania

e kérdéseket, mivel az uniós jog kért értelmezése nem áll semmilyen összefüggésben az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával.

- 30 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben a Bíróság és a nemzeti bíróságok között létesített együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik annak megítélése, hogy – tekintettel az ügy különleges jellemzőire – ítélete meghozatalához szükségesnek tartja-e az előzetes döntéshozatalt, és a Bíróságnak feltett kérdései relevánsak-e. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság – főszabály szerint – köteles határozatot hozni (lásd különösen a C-415/93. sz. Bosman-ügyben 1995. december 15-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-4921. o.] 59. pontját és a C-45/09. sz. Rosenbladt-ügyben 2010. október 12-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-9391. o.] 32. pontját).
- 31 Egyébiránt a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikk nemperes eljárást hozott létre, amely jellege szerint a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő jogvitán belüli közbenső vita, mivel a feleknek csak arra van lehetőségük, hogy az említett bíróság által megjelölt jogi keretek között nyilatkozzanak. Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy a Bíróság alapokmánya 23. cikkének első bekezdésében szereplő „felek” kifejezés azon felekre vonatkozik, akik a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő jogvitában rendelkeznek e minőséggel (lásd különösen a 62/72. sz. Bollmann-ügyben 1973. március 1-jén hozott ítélet [EBHT 1973., 269. o.] 4. pontját és a C-73/07. sz., Satakunnan Markkinapörssi és Satamedia ügyben 2007. szeptember 12-én hozott végzés [EBHT 2007., I-7075. o.] 11. pontját).
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság által nyújtott információkból kitűnik, hogy az elé terjesztett keresetet az alapeljárás két felperese együtt indította, nem pedig M. Runevič-Vardyn egyedül, illetve e felperesek javasolták a kérdést előterjesztő bíróságnak, hogy éljen az előzetes döntéshozatal céljából előterjeszhető kérdések lehetőségével. E kérdések egyrészt M. Runevič-Vardyn családi neve és utóneve módosításának megtagadására, másrészt Ł. P. Wardyn utóneveinek a hatáskörrel rendelkező litván hatóságok által a felperesek részére kiállított anyakönyvi okmányokban átírt alakja módosítására irányultak. Az e bíróság által az EUMSZ 267. cikkben számára biztosított kizárólagos hatáskör gyakorlása keretében előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdések,

valamint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatában kifejtett indokolás az alapeljárás mindkét felperesének helyzetére vonatkozik.

- 33 Tény, hogy a Bíróság az EUMSZ 267. cikkben számára meghatározott feladattal összefüggésben úgy ítélte meg, hogy nem dönthet a nemzeti bíróság által előterjesztett kérdésről, ha nyilvánvalónak tűnik, hogy az uniós jogi norma értelmezése vagy érvényességének értékelése – amelyet a nemzeti bíróság kért – nem áll semmilyen összefüggésben az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával (lásd különösen a C-143/94. sz. Furlanis-ügyben 1995. október 26-án hozott ítélet [EBHT 1995., I-3633. o.] 12. pontját).
- 34 Mindazonáltal, tekintettel az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban található információkra – különösen azokra, amelyek a jelen ítélet 26. pontjában szerepelnek –, valamint a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás tárgyának és terjedelmének e bíróság által adott meghatározására, nem tűnik nyilvánvalónak, hogy az uniós jogi normák ez utóbbi által kért értelmezése semmilyen összefüggésben nem áll az említett eljárás tényállásával vagy tárgyával.
- 35 Következésképpen az előterjesztett második és negyedik kérdést elfogadhatónak kell tekinteni.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdésről

- 36 A kérdést előterjesztő bíróság az együtt vizsgálandó első és második kérdésével lényegében arra vár választ, hogy a 2000/43 irányelv 2. cikke (2) bekezdésének b) pontjával

ellentétes-e az, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan nemzeti szabályozás alapján, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni – megtagadják valamely személy családi neve és utóneve átírt alakjának módosítását, aminek következtében e neveket kizárólag a nemzeti nyelv betűivel, a más nyelvekben használatos diakritikus írásjelek, kettős betűk és a latin ábécé betűi egyéb módosításainak mellőzésével kell átírni.

- 37 A litván, a cseh, az észt, a lengyel és a szlovák kormány, valamint az Európai Bizottság szerint az anyakönyvi okmányok kiállítására vonatkozó nemzeti szabályok nem tartoznak a 2000/43 irányelvnek a 3. cikke (1) bekezdésében megállapított hatálya alá. M. Runevič-Vardyn semmivel nem bizonyította, hogy a 2000/43 irányelv tárgyi hatálya alá tartozó területen konkrét hátránya származik faji vagy etnikai hovatartozásából.
- 38 Ezzel szemben az alapeljárás felperesei hangsúlyozzák, hogy a 2000/43 irányelv hatálya sok mindenre kiterjed, és magában foglalja a társadalmi élet területeinek jelentős részét. Így például személyi igazolványt és egyéb típusú iratokat, igazolásokat vagy okleveleket kell bemutatni az ebben az irányelvben szereplő egyes jogok gyakorlásához, illetve az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, valamint az ezen áruk szállítására és e szolgáltatások nyújtására vonatkozó lehetőséggel való éléshez.
- 39 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy a 2000/43 irányelv 1. cikke értelmében az irányelv célja a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés elleni küzdelem keretrendszerének kialakítása azzal a szándékkal, hogy az egyenlő bánásmód elve a tagállamokban megvalósuljon.

- 40 Ezen irányelv (16) preambulumbekzdése szerint fontos megvédeni minden természetes személyt a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetéssel szemben.
- 41 A 2000/43 irányelv tárgyi hatályát illetően a (12) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a faji vagy etnikai származásra való tekintet nélkül minden ember részvételét lehetővé tevő, demokratikus és toleráns társadalmak fejlődésének biztosítása érdekében a faji vagy etnikai származáson alapuló megkülönböztetés területén tett intézkedéseknek túl kell mutatniuk az önálló és nem önálló kereső tevékenységhez való hozzáférése, és olyan területeket is le kell fedniük, mint amelyek ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében vannak felsorolva.
- 42 Ez utóbbi rendelkezés szerint az időközben Európai Unióvá vált Közösségre ruházott hatáskörök keretein belül ez az irányelv vonatkozik minden személyre, mind a köz-, mind a magánszektorban, beleértve az állami szerveket is, az e rendelkezésben kimerítően felsorolt és a jelen ítélet 6. pontjában megismételt területeken.
- 43 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a 2000/43 irányelv tárgyára, az általa védeni kívánt jogok jellegére, valamint arra a tényre tekintettel, hogy ezen irányelv csupán az Európai Unió Alapjogi Chartájának 21. cikkében elismert és az uniós jog általános elveinek egyikét képező egyenlőség elvének az érintett területen való kifejeződése, az említett irányelv hatályát nem lehet megszorító módon meghatározni.
- 44 Ezzel együtt ebből nem következik, hogy a családi neveknek és az utóneveknek az anyakönyvi okmányokban való átírására vonatkozó nemzeti szabályozást a 2000/43 irányelv hatálya alá tartozónak kell tekinteni.

- 45 Bár tény, hogy a 2000/43 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének h) pontja általános módon a nyilvánosság rendelkezésére álló árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, valamint ezen áruk szállítására és e szolgáltatások nyújtására hivatkozik, nem lehet úgy tekinteni – amint azt a főtanácsnok az indítványa 58. pontjában megállapítja –, hogy az említett nemzeti szabályozás az e rendelkezés értelmében vett „szolgáltatás” fogalmába tartozik.
- 46 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy az EK 13. cikknek megfelelően az Európai Unió Tanácsa egyhangú határozatával elfogadott 2000/43 irányelv előkészítő munkaanyagaiban az szerepel, hogy a Tanács nem kívánta figyelembe venni az Európai Parlament azon módosító javaslatát, amely szerint „az állam feladatainak – beleértve a rendfenntartást, a bevándorlás ellenőrzését, valamint a jogrendszert és a bűnüldözési rendszert – bármely állami szervezet vagy hatóság általi ellátása” az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében felsorolt tevékenységek közé tartozik, és ezért kiterjed rá az irányelv hatálya.
- 47 Ebből következően, bár a 2000/43 irányelvnek a 3. cikke (1) bekezdésében megállapított hatályát – amint az a jelen ítélet 43. pontjából kitűnik – nem lehet megszorító módon értelmezni, az nem terjed ki a családi neveknek és az utóneveknek az anyakönyvi okmányokban való átírására vonatkozó olyan nemzeti szabályozásra, mint amelyről az alapeljárásban szó van.
- 48 E körülmények között meg kell állapítani, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni, a 2000/43 irányelv hatálya alá nem tartozó helyzetre vonatkozik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdéstről

- 49 A kérdést előterjesztő bíróság ezekkel az együtt vizsgálandó kérdésekkel lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 18. cikkel és az EUMSZ 21. cikkel ellentétes-e az, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan nemzeti szabályozás alapján, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni – megtagadják valamely személy családi neve és utóneve átírt alakjának módosítását, aminek következtében e neveket kizárólag a nemzeti nyelv betűivel, a más nyelvekben használatos diakritikus írásjelek, kettős betűk és a latin ábécé betűi egyéb módosításainak mellőzésével kell átírni.
- 50 E kérdések az alapeljárás tárgyát képező ügy három különböző elemére vonatkoznak:
- M. Runevič-Vardyn azon kérelmére, hogy a születési és a házassági anyakönyvi kivonatában írják át a leánykori nevét a lengyel írásmód szabályainak megfelelő alakban, ami az ez utóbbi nyelvre jellemző diakritikus írásjelek használatát is jelenti;
 - M. Runevič-Vardyn és Ł. P. Wardyn azon kérelmére, hogy a házassági anyakönyvi kivonatban írják át az utóbbinak az előbbi családi nevéhez kapcsolt családi nevét a lengyel írásmód szabályainak megfelelő alakban; valamint
 - Ł. P. Wardyn azon kérelmére, hogy az említett kivonatban az utóneveit írják át a lengyel írásmód szabályainak megfelelő alakban.

Az alkalmazandó uniós jogi rendelkezésekre vonatkozó előzetes megjegyzések

- 51 Előzetesen meg kell vizsgálni, hogy – ellentétben azzal, amire különösen a litván és a cseh kormány hivatkozik – M. Runevič-Vardynnak a hatáskörrel rendelkező litván hatóságok által kiállított, az alapeljárás tárgyát képező anyakönyvi okmányokkal kapcsolatos helyzete az uniós jog és különösen a Szerződésnek az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezései hatálya alá tartozik-e.
- 52 A születési anyakönyvi kivonatot illetően a litván kormány különösen azt hangsúlyozza, hogy olyan anyakönyvi kivonatról van szó, amelyet első alkalommal 1977. június 14-én, vagyis jóval a Litván Köztársaságnak az Unióhoz való csatlakozása előtt állítottak ki. Ráadásul olyan okmányról van szó, amelyet litván állampolgár részére állítottak ki e tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai. M. Runevič-Vardynnak a születési anyakönyvi kivonatával kapcsolatos helyzete tehát tisztán belső helyzetnek minősül. Következésképpen az általa az e kivonat módosítása iránt benyújtott kérelem sem *ratione temporis*, sem *ratione materiae* nem tartozik az uniós jog és különösen az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezések hatálya alá.
- 53 Ami az ez utóbbi rendelkezéseknek a jelen ügyre *ratione temporis* alkalmazását illeti, meg kell állapítani, hogy az alapeljárás tárgyát képező ügy nem a Litván Köztársaság csatlakozása és az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezések Litvánia számára történő hatálybalépése előtt állítólag megszerzett, az uniós jogból eredő jogok elismerését érinti. Ez az ügy egy uniós polgárral szembeni, jelenleg megvalósuló, állítólag diszkriminatív bánásmódra vagy korlátozásra vonatkozik (lásd ebben az értelemben a C-224/98. sz. D’Hoop-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-6191. o.] 24. pontját).
- 54 M. Runevič-Vardyn ugyanis nem azt kéri, hogy visszamenőleges hatállyal módosítsák a születési anyakönyvi kivonatát, hanem hogy az uniós polgárként való szabad mozgása megkönnyítése érdekében – mivel egy lengyel állampolgárral való házasságkötését

követően Belgiumban létesített lakóhelyet, ahol fiút szült, aki litván-lengyel kettős állampolgársággal rendelkezik – a hatáskörrel rendelkező litván hatóságok állítanak ki részére egy olyan születési anyakönyvi kivonatot, amelyben a leánykori neve a lengyel írásmód szabályainak megfelelő alakban szerepel.

- 55 A Bíróság már kimondta, hogy az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezések hatálybalépésüktől kezdve alkalmazandók. Ennélfogva úgy kell tekinteni, hogy alkalmazandók a korábban létrejött helyzetek jelenlegi következményeire (a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 25. pontja).
- 56 Ebből következően az M. Runevič-Vardyn által hivatkozott, a leánykori nevének a születési anyakönyvi kivonatában való átírása megtagadásával kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés vagy korlátozás főszabály szerint értékelhető az EUMSZ 18. cikk és az EUMSZ 21. cikk rendelkezései alapján.
- 57 Az uniós polgárságra vonatkozó rendelkezések *ratione temporis* alkalmazására vonatkozó kérdés nem merül fel az alapeljárás felpereseinek az iránti kérelme tekintetében, hogy módosítsák a 2007. július 7-én kiállított házassági anyakönyvi kivonatot.
- 58 Ami azt a kérdést illeti, hogy az M. Runevič-Vardyn születési és házassági anyakönyvi kivonatának módosítása iránti kérelem tisztán belső helyzettel kapcsolatos-e, amely nem tartozik az uniós jog hatálya alá, mivel olyan anyakönyvi okmányokról van szó, amelyeket a származási helye szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai állítanak ki a részére, meg kell állapítani, hogy – amint az a jelen ítélet 54. pontjából kitűnik – M. Runevič-Vardyn, aki gyakorolta az EUMSZ 21. cikkben számára közvetlenül biztosított szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogot, azt szeretné, ha ezeket az anyakönyvi kivonatokat az említett jog gyakorlásának megkönnyítése érdekében módosítanák. Kérelmét többek között az EUMSZ 21. cikkre alapozza, és abból eredő

hátrányokra hivatkozik, hogy az e rendelkezésekben biztosított jogokat úgy gyakorolja, hogy olyan anyakönyvi okmányokat kell használnia, amelyekben a családi neve és az utóneve nem lengyel alakban szerepel, és így nem tükrözi sem az Ł. P. Wardynnal, sem a fiával való kapcsolatának jellegét.

- 59 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 20. cikk mindenki számára biztosítja az uniós polgárságot, aki valamely tagállam állampolgára (lásd különösen a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 27. pontját és a C-34/09. sz. Ruiz Zambrano ügyben 2011. március 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-1177. o.] 40. pontját). M. Runevič-Vardyn, aki az Unió egyik tagállamának állampolgára, rendelkezik e jogállással.
- 60 A Bíróság – elismerve az uniós polgári jogállásnak az elsődleges jogban tulajdonított jelentőséget – már több alkalommal megállapította, az uniós polgárság célja, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen (lásd a C-413/99. sz., Baumbast és R. ügyben 2002. szeptember 17-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-7091. o.] 82. pontját; a C-135/08. sz. Rottmann-ügyben 2010. március 2-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-1449. o.] 43. és 56. pontját, valamint a fent hivatkozott Ruiz Zambrano ügyben hozott ítélet 41. pontját).
- 61 E jogállás lehetővé teszi az azonos helyzetben lévő uniós polgárok számára, hogy állampolgárságuktól függetlenül, és az e tekintetben kifejezetten megállapított kivételek sérelme nélkül ugyanabban a jogi bánásmódban részesüljenek a Szerződés tárgyi hatálya alá tartozó területeken (lásd különösen a C-184/99. sz. Grzelczyk-ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-6193. o.] 31. pontját).
- 62 Az uniós jog tárgyi hatálya alá tartozik többek között a Szerződés által garantált alapvető szabadságok gyakorlása, különösen az EUMSZ 21. cikkben biztosított, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlása (lásd a fent hivatkozott Grzelczyk-ügyben hozott ítélet 33. pontját és a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 29. pontját).

- 63 Bár az uniós jog jelen állapotában a valamely személy családi nevének és utónevének az anyakönyvi okmányokban való átírására vonatkozó szabályok a tagállamok hatáskörébe tartoznak, ez utóbbiaknak a hatáskörük gyakorlása során tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogot, különösen a Szerződésnek a minden uniós polgárt megillető, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogra vonatkozó rendelkezéseit (lásd ebben az értelemben a C-148/02. sz. Garcia Avello ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-11613. o.] 25. és 26. pontját, a C-353/06. sz., Grunkin és Paul ügyben 2008. október 14-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-7639. o.] 16. pontját, valamint a C-208/09. sz. Sayn-Wittgenstein-ügyben 2010. december 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-13693. o.] 38. és 39. pontját).
- 64 Az alapeljárás tárgyát képező ügyben tény, hogy a felperesek uniós polgárként mindketten a származási helyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban gyakorolták a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogukat.
- 65 Mivel az EUMSZ 21. cikkben nemcsak a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog szerepel, hanem – amint az a jelen ítélet 61. és 62. pontjából kitűnik, és amint arra a Bizottság észrevételeiben hivatkozott – az állampolgárság alapján történő bármilyen hátrányos megkülönböztetés tilalma is, az anyakönyvi okmányok módosításának a tagállami hatóságok általi, olyan körülmények között történő megtagadását, mint amelyekről az alapeljárásban szó van, e rendelkezésre tekintettel is meg kell vizsgálni.

A szabad mozgáshoz való jog korlátozásának fennállásáról

- 66 Előzetesen meg kell állapítani, hogy valamely személy családi neve és utóneve az identitásának és a magánéletének az alkotóeleme, amelyek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény 8. cikke

biztosítja. Bár ezen egyezmény 8. cikke kifejezetten nem utal a családi névre és az utónévre, valamely személy neve az identitás és a családhoz való kötődés eszközeként igenis érinti az adott személy magán- és családi életét (lásd különösen a fent hivatkozott Sayn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 52. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 67 Mivel az Unió valamely polgárát jogilag ugyanolyan bánásmódban kell részesíteni valamennyi tagállamban, mint amelyet e tagállamok az ugyanolyan helyzetben lévő állampolgáraik részére biztosítanak, összeegyeztethetetlen lenne a szabad mozgáshoz való joggal, ha ezen polgár az állampolgársága szerinti tagállamban kedvezőtlenebb bánásmódban részesülne annál, mint amely akkor illetné meg, ha nem vette volna igénybe a Szerződés által a szabad mozgás tekintetében biztosított lehetőségeket (a fent hivatkozott D’Hoop-ügyben hozott ítélet 30. pontja).
- 68 A Bíróság ugyanis már kimondta, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely az állam egyes állampolgárait pusztán azért hozza hátrányos helyzetbe, mert éltek a más tagállamban való szabad mozgás és tartózkodás jogával, az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében valamennyi uniós polgár számára elismert szabadságok korlátozását jelenti (lásd különösen a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 21. pontját, valamint a fent hivatkozott Sayn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 53. pontját).
- 69 Először is, ami M. Runevič-Vardyn azon kérelmét illeti, hogy a vilniusi anyakönyvi hivatal által kiállított születési és házassági anyakönyvi kivonatokban módosítsák a leánykori nevét, meg kell állapítani, hogy ha valamely uniós polgár más tagállamba költözik, és ezt követően házasságot köt e másik állam állampolgárával, az a tény, hogy a származási helye szerinti tagállam által kiállított anyakönyvi okmányaiiban a házasságkötés előtt viselt családi nevét és az utónévét csak az utóbbi tagállam nyelvének betűivel lehet módosítani és átírni, nem minősülhet annál kedvezőtlenebb bánásmódnak, mint amilyenben ezen uniós polgár a Szerződés által a személyek szabad mozgása tekintetében biztosított lehetőségek igénybevétele előtt részesül.

- 70 Ebből következően az ilyen jog hiánya nem alkalmas arra, hogy visszatartsa az uniós polgárt az EUMSZ 21. cikkben számára elismert szabad mozgáshoz való jog gyakorlásától, és ennyiben nem minősül korlátozásnak. Ugyanis a hatáskörrel rendelkező litván hatóságok által M. Runevič-Vardyn részére kiállított és az alapeljárásban indított kereset tárgyát képező valamennyi okmányban egyformán írták át a születéskor bejegyzett leánykori nevet, aminek következtében nem áll fenn az említett jogok korlátozása.
- 71 Következésképpen az EUMSZ 21. cikkel nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan nemzeti szabályozás alapján, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni – megtagadják az állam egyik állampolgárának a házasságkötés előtt viselt családi neve és az utóneve módosítását, amennyiben e neveket a születéskor az említett szabályozásnak megfelelően jegyezték be.
- 72 Másodszor, ami az alapeljárás felperesei azon kérelmét illeti, hogy a házassági anyakönyvi kivonatban módosítsák a férj családi nevének a feleség leánykori családi nevéhez való csatolásával képzett nevet, emlékeztetni kell arra, hogy e csatolásra az alapeljárás felperesei kifejezett kérelmére került sor, a hatályos litván szabályozásnak megfelelően.
- 73 A mindennapi élet számos, akár hivatalos, akár magánjellegű teendője megköveteli a személyazonosság, és ezen felül, ha a családról van szó, az annak különböző tagjai közötti kapcsolatok jellegének igazolását. A származási helyük szerinti tagállamtól eltérő tagállamban lakó és dolgozó uniós polgárokból álló olyan pár tagjainak, mint amely az alapeljárásban szerepel, az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/

EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) rendelkezéseinek megfelelően képesnek kell lenniük igazolni a közöttük fennálló kapcsolatot.

- 74 Tény, hogy az M. Runevič-Vardyn leánykori nevének a litván és a lengyel hatóságok által kiállított anyakönyvi okmányokba különböző írásmóddal történő bejegyzése a saját tudatos választásának eredménye, és – mint ilyen – nem jelenti a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogának korlátozását. Mindazonáltal nem zárható ki, hogy az érintettek számára hátrányokkal járhat az a körülmény, hogy a házassági anyakönyvi kivonatban a házastársa családi nevét olyan alakban csatolták a saját leánykori családi nevéhez, amely nem felel meg a házastársa származási helye szerinti tagállamban anyakönyvbe jegyzett családi névnek, sem pedig e név ugyanazon házassági anyakönyvi kivonatban a házastársra vonatkozóan átirrt alakjának.
- 75 Ilyen hátrányok ugyanis származhatnak abból, hogy ugyanaz a családi név ugyanazon pár két tagja vonatkozásában különbözőképpen van átírva (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Garcia Avello ügyben hozott ítélet 36. pontját és a fent hivatkozott Sayn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 55. és 66. pontját).
- 76 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint azonban ahhoz, hogy az alapeljárás felperesei közös családi neve módosításának a szóban forgó nemzeti szabályozás alapján történő megtagadása az EUMSZ 21. cikkben elismert szabadságok korlátozásának minősüljön, ahhoz adminisztratív, szakmai vagy magánjellegű „jelentős hátrány” okozására alkalmasnak kell lennie (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Garcia Avello ügyben hozott ítélet 36. pontját, a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 23–28. pontját, valamint a fent hivatkozott Sayn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 67., 69. és 70. pontját).

- 77 Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy meghatározza, az olyan család számára, mint amilyen az alapeljárásban szerepel, fennáll-e annak konkrét veszélye, hogy az e család egyik tagja családi nevének írásmódjában a V betű W betűvé való átírásának a hatáskörrel rendelkező hatóságok általi megtagadása miatt a család tagjai személyazonosságával, valamint az általuk bemutatott okmányok eredetiségével kapcsolatos kételyeket kell eloszlatni. Ha az alapeljárás tárgyát képező ügy körülményei között az említett megtagadás azzal jár, hogy előfordulhat, hogy megkérdőjelezzik az ezen okmányokban szereplő adatok hitelességét, illetve az e család tagjai személyazonosságát és a közöttük lévő kapcsolat jellegét, annak jelentős következményei lehetnek többek között az EUMSZ 21. cikk által közvetlenül biztosított tartózkodási jog gyakorlására (lásd továbbá ebben az értelemben a fent hivatkozott Garcia Avello ügyben hozott ítélet 36. pontját és a fent hivatkozott Sajn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 55. és 66–70. pontját).
- 78 Ebből következően a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy az érintettek számára jelentős adminisztratív, szakmai vagy magánjellegű hátrányt okozhat-e, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai a nemzeti szabályozás alapján megtagadják az uniós polgárokból álló pár házassági anyakönyvi kivonatának annak érdekében történő módosítását, hogy a két házastárs közös családi neve egyrészt ugyanolyan módon, másrészt a szóban forgó családi nevet viselő házastárs származási helye szerinti tagállamban használatos írásmód szabályainak megfelelően legyen átírva. Ha ez a helyzet, akkor az EUMSZ 21. cikk által valamennyi uniós polgár számára elismert szabadságok korlátozásáról van szó.
- 79 Harmadszor, ami Ł. P. Wardyn azon kérelmét illeti, hogy a vilniusi anyakönyvi hivatal által kiállított házassági anyakönyvi kivonatban az utóneveit írják át a lengyel írásmód szabályainak megfelelő alakban, vagyis Łukasz Pawełre, emlékeztetni kell arra, hogy az említett házassági anyakönyvi kivonatban ezen utónevek Łukasz Paweł alakban szerepelnek. Az említett alakok közötti eltérés tehát a litván nyelvben nem használt diakritikus jelek mellőzéséből ered.

- 80 E tekintetben Ł. P. Wardyn és a lengyel kormány azzal érvel, hogy a valamely személy családi nevének és utónevének a származási helye szerinti tagállam hatóságai által kiállított anyakönyvi okmányokban használt eredeti írásmódja valamely tagállam hatóságai általi bármely módosítása hátrányokkal járhat, akár abban áll a módosítás, hogy új alakban írják át a szóban forgó családi nevet és/vagy utónevet, akár csupán abban, hogy azokból törlik a diakritikus jeleket. A módosítás ugyanis érintheti a családi név és/vagy az utónév kiejtését, illetve a diakritikus jelek törlésével bizonyos esetekben más név jöhet létre.
- 81 Mindazonáltal, amint azt a főtanácsnok az indítványa 96. pontjában megjegyzi, a mindennapi életben számos helyzetben elhagyják a diakritikus jeleket olyan technikai okok miatt, mint például az egyes informatikai rendszerekkel szükségszerűen együttjáró objektív kényszerítő körülmények. Ezenfelül, akik nem ismerik az adott idegen nyelvet, azok gyakran a diakritikus jelek jelentését sem ismerik, sőt észre sem veszik e jeleket. Kevésbé valószínű tehát, hogy e jelek elhagyása önmagában a jelen ítélet 76. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett olyan valódi és jelentős hátránnyal járjon az érintett személy számára, például kétségeket ébresszen a személyazonosságát, az általa bemutatott okmányok eredetiségét vagy az ezen okmányokban szereplő adatok hitelességét illetően.
- 82 Következésképpen olyan helyzetben, mint amelyről az alapeljárásban szó van, nem minősül az EUMSZ 21. cikkben valamennyi uniós polgár számára elismert szabadságok korlátozásának az, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai az alkalmazandó nemzeti szabályozás alapján megtagadják a más tagállam állampolgárságával rendelkező uniós polgár házassági anyakönyvi kivonatának annak érdekében történő módosítását, hogy e kivonatban az említett polgár utónevei át legyenek írva diakritikus jelekkel – ahogyan a származási helye szerinti tagállam által kiállított anyakönyvi okmányokban is át lettek írva – és az ez utóbbi állam hivatalos nemzeti nyelvének írásmódjára vonatkozó szabályoknak megfelelő alakban.

Az uniós polgárok szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga korlátozásának igazolhatóságáról

- 83 Arra az esetre, ha a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítja meg, hogy az alapeljárás felperesei közös családi neve módosításának megtagadása az EUMSZ 21. cikk korlátozásának minősül, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a személyek szabad mozgásának korlátozása csak akkor igazolható, ha objektív megfontolásokon alapul, és a nemzeti jog által jogszerűen megállapított célkitűzéssel arányos (lásd különösen a fent hivatkozott Grunkin és Paul ügyben hozott ítélet 29. pontját és a fent hivatkozott Sayn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 81. pontját).
- 84 A Bíróság elé észrevételeket terjesztő kormányok közül többnek az a véleménye, hogy a tagállamok jogszerűen fordíthatnak gondot a hivatalos nemzeti nyelv védelmére annak érdekében, hogy megőrizték a nemzeti egységet, és megóvják a társadalmi összetartást. A litván kormány különösen azt hangsúlyozza, hogy a litván nyelv alkotmányos érték, amely védi a nemzeti identitást, hozzájárul az állampolgárok integrációjához, továbbá biztosítja a nemzeti szuverenitás kifejeződését, az állam egységességét, valamint az állami szervek és a helyi önkormányzatok megfelelő működését.
- 85 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az uniós jogi rendelkezésekkel nem ellentétes olyan politika megvalósítása, amely a tagállam nemzeti nyelvét és egyben első hivatalos nyelvét képező nyelv védelmére és ápolására irányul (lásd a C-379/87. sz. Groener-ügyben 1989. november 28-án hozott ítélet [EBHT 1989., 3967. o.] 19. pontját).
- 86 Az EUSZ 3. cikk (3) bekezdése negyedik albekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 22. cikke értelmében ugyanis az Unió tiszteletben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét. Az EUSZ 4. cikk (2) bekezdésének megfelelően az Unió tiszteletben tartja a tagállamai nemzeti identitását, amelynek részét képezi az állam hivatalos nemzeti nyelvének védelme is.

- 87 Ebből következően az olyan nemzeti szabályozás, mint amelyről az alapeljárásban szó van, azon célja, hogy az e nyelv írásmódjára vonatkozó szabályok kötelezővé tételével védje a hivatalos nemzeti nyelvet, főszabály szerint olyan jogszerű célnak minősül, amely igazolhatja az EUMSZ 21. cikkben szereplő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog korlátozását, és amelyet figyelembe lehet venni a jogszerű érdekek és az uniós jog által elismert említett jog közötti mérlegeléskor.
- 88 A valamely alapvető szabadságot korlátozó olyan intézkedések, mint amelyek az EUMSZ 21. cikkben szerepelnek, csak akkor igazolhatók objektív megfontolásokkal, ha az általuk biztosítani kívánt érdekek védelméhez szükségesek, és csak annyiban, amennyiben e célkitűzések kevésbé korlátozó intézkedésekkel nem érhetők el (lásd a fent hivatkozott Sayn-Wittgenstein-ügyben hozott ítélet 90. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 89 Amint az a jelen ítélet 66. pontjából kitűnik, valamely személy családi neve az identitásának és a magánéletének az alkotóeleme, amelyek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikke biztosítja.
- 90 Ezenfelül az uniós jog elismeri az uniós polgárok családi élete védelmének jelentőségét annak érdekében, hogy megszüntesse a Szerződés által biztosított alapvető szabadságok gyakorlásának akadályait (lásd a C-482/01. és C-493/01. sz., Orfanopoulos és Oliveri egyesített ügyekben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-5257. o.] 98. pontját).
- 91 Ha megállapítást nyer, hogy az alapeljárásban szereplő párt alkotó uniós polgárok közös családi neve módosításának megtagadása jelentős adminisztratív, szakmai és magánjellegű hátránnyal jár számukra és/vagy a családjuk számára, a kérdést előterjesztő bíróságnak el kell döntenie, hogy e megtagadás tiszteletben tartja-e a szóban forgó érdekek – nevezetesen egyrészt az alapeljárás felpereseinek a magánélet és a

családi élet tiszteletben tartásához való joga, másrészt a hivatalos nemzeti nyelvnek és a hagyományoknak az érintett tagállam általi jogszerű védelme – közötti megfelelő egyensúlyt.

- 92 Ami a Wardyn családi névnek a házassági anyakönyvi kivonatban Vardynra való változtatását illeti, az alapeljárás felperesei által e tekintetben benyújtott módosítási kérelmek vilniusi anyakönyvi hivatal általi elutasítása adott esetben aránytalan lehet amiatt, hogy e hivatal az említett nevet ugyanebben a kivonatban Ł. P. Wardyn tekintetében átírta a lengyel írásmód vonatkozó szabályainak megfelelően.
- 93 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy a Bíróság elé terjesztett információk szerint a más tagállamok állampolgárai családi neve Litvániában a latin ábécé olyan betűivel is átírható, amelyek nem léteznek a litván ábécében. Ezt bizonyítja egyébiránt az a körülmény, hogy a házassági anyakönyvi kivonatban Ł. P. Wardyn családi neve W betűvel kezdődik, amely betű nem létezik a litván ábécében.
- 94 A fentiekre tekintettel az előterjesztett harmadik és negyedik kérdésre azt kell válaszolni, hogy az EUMSZ 21. cikket a következőképpen kell értelmezni:
- azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan nemzeti szabályozás alapján, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni – megtagadják az állam egyik állampolgára családi nevének és utónevének a születési és a házassági anyakönyvi kivonatban valamely másik tagállam írásmódjára vonatkozó szabályok szerinti módosítását;

- azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapeljárásban szó van, és az említett szabályozás alapján – megtagadják a házastárs uniós polgárok által az egyikük származási helye szerinti tagállamban kiállított anyakönyvi okmányokban szereplő, közösen viselt családi névnek az ez utóbbi állam írásmódjára vonatkozó szabályok szerinti alakban történő módosítását, feltéve hogy e megtagadás nem okoz jelentős adminisztratív, szakmai vagy magánjellegű hátrányt az említett uniós polgároknak, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell eldöntenie. Ha megállapítható, hogy e feltétel teljesül, szintén e bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy a módosítás megtagadása szükséges-e a nemzeti szabályozás által biztosítani kívánt érdekek védelméhez, illetve arányos-e a jogszerűen kitűzött céllal;

- azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapeljárásban szó van, és az említett szabályozás alapján – megtagadják a más tagállam állampolgárságával rendelkező uniós polgár házassági anyakönyvi kivonatának annak érdekében történő módosítását, hogy e kivonatban az említett polgár utónevei át legyenek írva diakritikus jelekkel – ahogyan a származási helye szerinti tagállam által kiállított anyakönyvi okmányokban is át lettek írva – és az ez utóbbi állam hivatalos nemzeti nyelvének írásmódjára vonatkozó szabályoknak megfelelő alakban.

A költségekről

- ⁹⁵ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni, a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelv hatálya alá nem tartozó helyzetre vonatkozik.**

- 2) **Az EUMSZ 21. cikket a következőképpen kell értelmezni:**
 - **azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan nemzeti szabályozás alapján, amely szerint az ezen állam által kiállított anyakönyvi okmányokban a személyek családi nevét és utónevét kizárólag a hivatalos nemzeti nyelv szerinti írásmód szabályainak megfelelő alakban lehet átírni – megtagadják az állam egyik állampolgára családi nevének és utónevének a születési és a házassági anyakönyvi kivonatban valamely másik tagállam írásmódjára vonatkozó szabályok szerinti módosítását;**

 - **azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapeljárásban szó van, és az említett szabályozás alapján – megtagadják a házastárs uniós polgárok által az egyikük származási helye szerinti tagállamban kiállított anyakönyvi okmányokban szereplő, közösen viselt családi névnek az ez utóbbi állam írásmódjára vonatkozó szabályok szerinti alakban történő módosítását, feltéve hogy e megtagadás nem okoz jelentős adminisztratív, szakmai vagy magánjellegű hátrányt az említett uniós polgároknak, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell eldöntenie. Ha megállapítható, hogy e feltétel teljesül, szintén e bíróság feladata annak megvizsgálá-**

sa, hogy a módosítás megtagadása szükséges-e a nemzeti szabályozás által biztosítani kívánt érdekek védelméhez, illetve arányos-e a jogszerűen kitűzött céllal;

- **azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai – olyan körülmények között, mint amelyekről az alapeljárásban szó van, és az említett szabályozás alapján – megtagadják a más tagállam állampolgárságával rendelkező uniós polgár házassági anyakönyvi kivonatának annak érdekében történő módosítását, hogy e kivonatban az említett polgár utónevei át legyenek írva diakritikus jelekkel – ahogyan a származási helye szerinti tagállam által kiállított anyakönyvi okmányokban is át lettek írva – és az ez utóbbi állam hivatalos nemzeti nyelvének írásmódjára vonatkozó szabályoknak megfelelő alakban.**

Aláírások